

nus suppletur à lege tenit Bald. in l. si ea, nu. 19. C. qui accus. non possunt Drogh.

Est ipso iure nullus.) Adde etiam per Rol. eius conf. 68. num. 33. libro 2. ubi etiam sententia reddi tur nulla tanquam lata contra indefensum; ut legitur. & notat. in l. cum & minore, C. si aduer. rem iud. te nendo istam, illam intellige de minore præfente, se cus de absente, & contumace, stante præfentim statu, quod contumax habeatur pro confesso, ut plenè & eleganter habetur per Nat. eius conf. 540. cum duobus seqq. ubi obiecta pulcherrime tollit. Adynū aliud aduerte, quod statutum, quod contumax habeatur pro confesso, & cōuictio, requirit declarationem ante condemnationē in qua declaratio fieri poterit, per Rol. conf. 9. nu. 35. lib. 1. Giach.

Et dicit Boss. in tit. de conf. 1. & 1. col. in 1. vol. Ros.

Et dicit Boss. in tit. de conf. 1. Adde, quod si idē tenit Anto. Colab. in suo tractat. controu. crim. art. 171. ubi dicit, quod in criminalibus non attenditur auctoritas patris, siue curatoris, vel alia auctoritas asserendo ridiculosum videtur, quod auctoritas hæc interuenire debeat, quæ adaptari nunquam possit, nec mueniretur pater, qui vellet asserere, quod filius delictum confiteretur; pariter, nec curator, quidatur tantum, ad vilia gerenda, & artic. 174. affirmat, quod præsentia iudicis in criminalibus supplet defectum curatoris.

Item adde, quod idem est in facta confessione, stante statuto, quod contumax habeatur pro confesso, quod confessio minoris est valida, etiam nullo dato curatore, & potest cōdemnari, Nat. conf. 540. & seqq. Batard.

Observari contra dictam legem.) Tamen hic aduerte, quod stylus contra ius commune non valet, per Dec. conf. 677. nu. fin. & quod stylus vnius curiæ non possit operari, ac inducere derogationē legis contra ius commune,

ex his, quæ superius dicta, & inferius dicenda sunt in dis cursu materia, & potest etiam poni exemplum, puta, si processus fuerit foematus contra minorem. 25. annis, nullo prius illi dato curatore: nam eo casu processus est ipso iure nullus, l. Clarum. C. de auth. præfent. et est communis opin. ut dicit Boss. in tit. si aduersus rem iud. num. 22. Rolan. consil. 31. num. 2. lib. 1. Et dicit Plaza libro 1. delictor. cap. 32. num. 12. in fin. quod ita in Regnis Hispaniarum vsu receptum est, & praxis id obseruat. Sed certe iudices nostri hoc male seruant, ut dicit Pract. Pap. in forma inquisitionis, in verbo, contra, & aduersus, num. 2. & ita in hoc Ducatu hæc exceptio in practica non admittitur: nam in delictis minor 25. annorum dimmodo sit maior 14. habetur in omnibus, & per omnia pro maiore, maxime quando confitetur delictum, ut dixi infra q. 55. vers. ulterius etiam. Et dicit Boss. in tit. de confessis, num. 69. quod ita videtur quotidie obseruari contra d. l. Clarum, & dicta doctorum, de quibus supra, tam in confessione, quam in alijs a delictis factis per minorem in iudicio criminali, nullo dato curatore. Fortè posset ei prodesse talis defensio ad effectum minuendi pœnam, iuxta ea, quæ dixi infra q. 60. circa princ.

Pariter etiam opponi posset, quod processus fuerit tempore Quadagesimæ: nam illis diebus inhibita est cognitio causarum criminalium, ut est tex. in l. quadraginta, C. de ferijs. Sed certè hæc exceptio parum prodesse, quia illa lex quadraginta, de consuetudine non seruatur, ut attestatur gl. fin. quam refert Marcus decis. 409. queritur in festis, post num. 1. An autem diebus feriatis possit inferri tortura reo, & eo exequi condemnatio capitalis, dixi infra q. 95. versic. quero etiam.

Item quia processum fuisset per inquisitionem generalem nulla facta speciali inquisitione, quò casu non videtur sequi posse condemnationem: nam inquisitio generalis fit ad inuestigandum, non autem ad puniendum, & sic ut præparetur via inquisitioni speciali, secundum Innocent. in cap. bona, il. 1. numero 5. de elect. ubi attestatur, quod ita practicat totus mundus, & illud dictum Innocen. referunt scribentes in cap. inquisitionis, de accusat. & in specie Anan. num. 4. & Felin. post numerum quintum, & Tiraquell. de panis, causa 53. num. 3. Idem dicit Ang. in d. l. ea quidem, numero 5. Tu vero (ne erres) aduerte: quia si ex inquisitione generali, id est, informationibus, quæ assumatur pro iudicem ad inuestigandum, quis delictum commiserit, nihil emergat specialiter contra aliquem: nulli dubium est, quod super ea non potest sequi condemnatio, sed si reseruentur indicia specialiter intra aliquem, tunc ipse citatur super ipsa inquisitione generali ad se defendendum, & contra eum proceditur, ut dicit Innoc. in loco præ allegato, quem ego fideliter retuli supra quæst. 5. versic. poterit igitur. Et hoc casu, facta citatione, & secuta litis contestatione, sequi potest ex ipsa generali inquisitione condemnatio, ut dicit Bald. in l. edita, ibi per me allegatus. Et dicit Anton. Rondin. de syndic. numero 119. quod ita communi ex seruatur. Debent tamen hoc casu reo comparente reperi testes, & alia fieri, de quibus supra dictum est in discursu materia. Testis enim, qui recipiuntur super inquisitione generali, recipiuntur parte non citata: merito non faciunt fidem contra reum, postquam comparuit, nisi ipso citato, aut præfente repetantur, ut dixi supra quæst. 11. versic. item quero, & q. 45. vers. ceterum si reus.

Scias etiam, quod in causis syndicatorum officialium proceditur super generali inquisitione, & super eam possunt officiales condemnari, etiam nulla speciali inquisitione

sed solum declarationem eius, quod esset arbitrio iudicis commissum, vide per Rol. in consil. nu. 36. lib. 3. qui num. 24. tenet, quod imò responsio minoris ad inquisitionem cum auctoritate curatoris sibi decreti eo momento temporis, quo fuit constitutus curator, quo tempore auctoritate non potuit inquisitio ob temporis breuitatem, & sic ob non adhibita causæ cognitionem nõ valet: & quod cautus debet esse iudex; quia non debet pati, neque admittere, quod eo temporis momento, quo datus est curator, eodem auctorizet in aliquo minori, quia nullus esset actus ob temporis breuitatem ex quo apparet, quod in tali auctoritatis præfatione non præcessit causæ cognitio, quæ ad validitatem debet omnino interuenire: quinimo etiam si in præfatione auctoritatis interuenisset causæ cognitio, de qua non sit facta mentio in actu gesto per minorem, ille actus non valeret, nec minoris confessio, & quod plus est, non sufficeret adhibita fuisse causæ cognitionem, nisi de ea fiat mentio, atque fiat scriptura de per se, ut plenè per eum ibi, sed stylus, & consuetudo, quomodo inter se differat, vide per Decian. consilio vndecimo, numero 11. & Nat. in consil. 575. num. 31. Giach. De consuetudine non seruatur.) In ciuilibus Fatimac. q. 8. oppol. 36. num. 36. vol. 3. Ros. Per inquisitionem generalem.] Modo, quo supra quæst. 5. versic. poterit igitur, quæst. 6. versic. sed quoniam, limita hanc nullitatem non procedere in casu, de quo infra quæstio. 55. versiculo. Quomodo autem, circa finem, videlicet, in illo, qui proiecit Dominum suum in lacu comens. m. credo nempe contra illum Rusticū non fuisse processum generaliter. Drogh. Debent tamen.) Fatimac. q. 72. c. 2. num. 101. & 102. vol. 3. Ros. Pro

præcedente, & ita obseruat consuetudo, ut dicit Ang. in d. l. ea quidem, post num. 5. prout etiam si plures in practica seruasse dicit etiam Angel. in rep. l. si vacantia, C. de bon. vacan. lib. 10. quem ego retuli supra quæst. 5. versic. hinc est. Ita etiam communiter practitari attestatur Card. Alexā. in cap. de accusatione, col. 56. circa med. 2. quæst. 8. Sed aduerte, quia in causa syndicatorum officialium, licet possit agi criminaliter pro barrattaria, tamen ut plurimum agitur tantummodo ciuilitè, ut dicit Franc. Accurs. de syndicatorum, relatus per Amad. pariter in tractat. de synd. num. 27. affirmans, quod ita est obtentum de longa consuetudine totius Italia, à qua non est recedendum. Sed si pars vellet agere criminaliter (secundum eum) esset necessarius libellus iuxta formam, l. libellorum, ff. de accusatio. de qua dictum est supra q. 12. Et si esset procedendum ex officio, necessaria esset inquisitio specialis, quod tamen ego non credo, verum: sed puto, quod in causis syndicatorum posset sequi condemnatio super inquisitione generali, illud tamè intelligendo, iuxta ea, quæ dixi supra vers. Item quia, in d. q. 5. vers. poterit igitur, scilicet, quod ad hoc, ut super hac generali inquisitione possit sequi condemnatio, requiratur, quod offi

Pro Barrattaria tamen.) Adde, quod probarrattaria tantum furtis, & illicitis extortionibus tenetur officiales, infra q. 73. uer. ite iudex, q. 94. uer. quero nunc, ad fin. sup. q. 16. uer. præterea in fine. Contrarium tamen uide seruari contra Potestates oppidorum in eodem statu: nam pro qualibet etiā leui, uel minima querele infinite uexantur: non sic Potestas Cremonæ, & Patre cum sint Senatores, ut est supr. q. 32. uer. sed hic quero ad fin. Drogh. In syndicatoribus hodie non seruatur.) Adde q. 6. uer. Ceterum, quæst. 16. uer. Præterea quero, q. 46. uer. sic. plerumque infr. quæst. 73. uer. sic. nem iudex, Drogh. Sea mihi semper placuit.) Quam communiter teneri ait Suar. commun. opinio. uerb. Actio, ubi alia, Ros. Et si esset procedendum ex officio, necessaria esset inquisitio specialis, quod tamen ego non credo, verum: sed puto, quod in causis syndicatorum posset sequi condemnatio super inquisitione generali, illud tamè intelligendo, iuxta ea, quæ dixi supra vers. Item quia, in d. q. 5. vers. poterit igitur, scilicet, quod ad hoc, ut super hac generali inquisitione possit sequi condemnatio, requiratur, quod offi

cialis sint citati, & lis contestata, & facta monitio super probationibus recipiendis, & data licentia procedendi usque ad sententiam. Et hoc modo poterit sequi condemnatio: & ita seruari in practica attestatur Bald. in d. l. edita, in repet. Putau. nu. 39. quem refert idem Amad. de syndicatorum. 15. & post nu. 29. Et sic uides, quod est differentia inter inquisitionem generalem, quæ fit contra officiales, & illam, quæ fit in alijs casibus, nisi quod ea, quæ fit contra officiales, fit ad inuestigandum delicta per eos commissa, licet nulla ad sint indicia, neque diffamatio, ut dixi supra q. 6. vers. ceterum quando: illa uero quæ fit in alijs casibus, non fit nisi constituto de delicto. Et scias, quod licet glossa allegata per Amad. in loco præ alleg. nu. 217. dixerit, quod in syndicatoribus hodie non seruatur ordo iuris: illud tamen intelligendum est, ut procedat, quando officialis ipse à syndicatorum aufugit: aliàs secus, et declarat Amad. ibid. Posset etiam reus ad sui defensionem allegare statutum disponens, quod illi, qui dicitur offensus, denegatur actio, prout quandoque fit in bannitis, & in illis, qui onera non soluerunt, & huiusmodi: quo casu non modo non admittitur eorum accusatio, seu querela, sed neque etiā potest index ex officio inquirere. Ita tenuit Bart. in l. non solum, §. quamquam, ff. de iniur. cuius opin. dicit esse communem Claud. in repet. l. ut vim. num. 23. in fin. ff. de iustit. & iure. Bene verum est, quod in hoc articulo multi tenuerunt contrarium, adeo ut Alexan. in l. 2. §. sublata, num. 4. ff. ad Trebellian. dixerit, quod communiter tenetur contra Bartolum, & illum refert Villalpan. in repet. l. 22. cap. 16. post nu. 5. Sed mihi semper placuit opin. Bart. Si enim ille, qui est offensus conueniri non potest, ergo nec Respublica, quæ illi prohibet non conueniri. Et solet allegari pro regula, quod non comperit actio criminalis Respublicæ, ubi non oritur pariter actio ciuilis. Faciunt, quæ dixi infra quæst. proxima versic. & hæc quidem, & supra hoc eodem libro, §. homicidium, vers. alia quoque.

Et quid si reus moriatur, post quam est de crimine conuictus uel confessus, an debeat eius cadaver suspendi. Hæres an teneatur ex delicto defuncti. Et ultra vires hereditarias. Et quid si de linquens reliquerit plures heredes, quorum vnus tantum sit soluendo, an ille teneatur exonerare conscientiam defuncti. Indeus, qui post delictum factus est Christianus, an possit pro eo delicto amplius puniri.

QVÆSTIO LI. De exceptione præscriptionis peremptæ instantiæ, & huiusmodi.

SUMMARIA. Ex Claro.

- 1 Accusatio criminalis tollitur spatio 20. annorum.
2 Et an eo tempore cursu tollatur etiam inquisitio.
3 Et si delictum sit reiterabile, quando incipiat illud tempus currere.
4 Et an crimen adulterij præscribatur quinquennio, remissiuè.
5 Si statutum præfigat iudici tempus ad inquirendum, an illud incipiat currere a die delicti, an autem a die scientiæ.
6 Et an iudex, qui est sub syndicatorum, possit se teneri exceptione lapsus terminis statuti ad querelandum in edictis syndicatorum.
7 Et an huiusmodi maleficia præscripta obsint ad aggrauandum alia delicta, pro quibus procedi potest.
8 Perempta instantia an reus sit absolueendus.
9 Et quid de iure canonico.
10 Accusatore mortuo an extintum sit iudicium criminale.
11 Et an alius uolens accusare sit admittendus.
12 Et an possit index ipse processum prosecui.
13 Delinquentem mortuo an extintum sit iudicium criminale.
14 Et quid in criminibus.
15 Et quid in casibus, in quibus ipso iure venit bonorum confiscatio.

- 16 Et quid si reus moriatur, post quam est de crimine conuictus uel confessus, an debeat eius cadaver suspendi.
17 Hæres an teneatur ex delicto defuncti.
18 Et ultra vires hereditarias.
19 Et quid si de linquens reliquerit plures heredes, quorum vnus tantum sit soluendo, an ille teneatur exonerare conscientiam defuncti.
20 Indeus, qui post delictum factus est Christianus, an possit pro eo delicto amplius puniri.
Ex Additionibus.
1 Limitationes ad l. querelam, C. de falsis, remissiuè.
2 Condemnatus nõ potest opponere præscriptionem, etiam quod post quinquaginta annos post sententiam sit captus.
3 L. querela. non habet locum in Ecclesia.
4 Boer. in decis. 26. & 263. declarat.
5 Præscriptio in criminalibus non interrumpitur per obligationem libelli.
6 Et an opponatur post litem contestatam.
7 Et an ea non opposita processus ualeat.
8 Præscriptio potest opponi per quemlibet de populo.
9 Confessio facta operatur non obstante præscriptione.
10 Exceptiones sunt perpetuæ.
11 Ciuilitè potest agi pro delicto etiam post viginti annos.
12 Exceptio, quæ potest opponi contra accusatorem, procedit etiam contra iudicem inquirentem.
13 Præscriptio delicti quando currere incipiat.
14 Confessio an operetur post præscriptionem.
15 Fiscus an restituatur sub prætextu, quod nunc habet notitiam delicti.
16 Præscriptio statutaria non habet locum in crimine falsi.

- 17 Statutum, quod index non possit cognoscere de delictis sex mensibus ante introitum officij commissis, quomodo intelligatur.
- 18 Officialis, qui non fuit syndicus, quando teneatur, & possit conueniri in paria.
- 19 Instantia per biennium quomodo perire dicatur.
- 20 Et quid seruetur in Regno Neapol.
- 21 Instantia statutaria currit sicut legitima.
- 22 Cause criminales an restituantur perempta instantia.
- 23 Instantia perempta, an pereat effectus confessionis.
- 24 Instantia non currit coram Principe.
- 25 Index potest perempta instantia punire contumacem, factum durante instantia.
- 26 Item quando Rex est consulendus.
- 27 Consuetudo, quod non pereat instantia, valet.
- 28 Fideiussio de iudicio sisti toties quoties finitur perempta instantia.
- Instantia peremptio potest opponi etiam post sententiam.
- 29 Accusatio civilis an transeat in heredes.
- 30 Index de consuetudine in omnibus delictis procedit.
- 31 Mors quomodo probetur.
- 32 Heres accusati potest petere, vt declaretur, defunctum non deliquisse.
- 33 Tamen an, & quando morte extinguatur.
- 34 Poena, quae infligitur ipso iure, transit in heredes etiam lite non contestata.

- In crimine heresis potest procedi post mortem infra quadraginta annos, nu. eod.
- Et imponitur poena confiscationis omnium bonorum aduersus quemcumque possessorem, nu. eod.
- Poena in dubio nunquam intelligit ur imposita ipso iure, sed per sententiam ferendam.
- 35 Contumacia habetur pro conclusione, quando ex statuto contumax habetur pro confesso.
- 36 Heres an teneatur de dolo defuncti in contractibus.
- 37 Declaratoria an fieri possit post mortem rei.
- 38 Poena non declarata contra defunctum, an possit declarari contra heredem.
- 39 Sententia in poena pecuniaria an mortuo reo feratur in personam procuratoris, vel heredis.
- 40 Heres an teneatur ex confessione facta propter contumaciam defuncti.
- 41 Heres quando non teneatur.
- 42 Quando in mortuos sentire liceat, remissive.
- 43 Cadaver occidentis seipsum an debeat suspendi.
- 44 Ius civile, & canonicum si sint contraria, quid obsequandum sit.
- 45 Heres quando teneatur ex delicto defuncti.
- 46 Et an vltra vires hereditarias.
- 47 Iudex post delictum factus Christianus an possit puniri, remissive.

ADDITIONES Ad Quaest. LI.

Potest etiam reus.) Contumax tamen etiam post tale tempus condemnatur. Alex. in l. si enim in iudicio, ff. si quis caut. vide etiam Bonacof. commun. opin. parte prima, verbo accusatio criminalis, vel si erat assumpta informatione, vt per Boer. d. decisio. 26. & scripti ad Bart. in l. absentem, in fin. princ. ff. de pen. & ad eundem in l. querela inus allegata. Alia per Cartar. de execut. sentent. cap. final. numero 3. 14. & sequent. per Farinacium, tit. de inquisit. q. 10. volum. 1. vbi nu. 3. & num. 28. cum sequentibus, limitationes collegit. Ross.

Potest etiam reus.) Adde, huiusmodi praescriptio limitatur pluribus modis per Carrer. in pract. crimin. §. homicidium 6 numero 378. & septem modis, vt per Foller. in pract. in verbo foriudicatur, numero 17. cum sequent. & ibi num. 26. habetur, quod ista exceptio potest opponi per agnatos, & cognatos, & Balb. in tractatu de praescript. 4. part. princip. quaest. secunda. vbi tenet hanc praescriptionem locum non habere in crimine suppositi partus, parricidij, & concussionis, & de crimine laesae maiestatis, idem tenet Gigas in tractatu de crim. ne laesae maiestatis, libro primo, qualiter in crimine laesae maiestatis, procedatur Balb. de praescript. in 3. part. 6. part. princ. & Marf. in l. qui falsam, §. 1. ff. ad leg. Cornel. de fals. vbi hanc limitationem extendit ad crimen Sodomiae, & stupri violenti, & alia delicta excepta, & enormia, & ista praescriptio limitatur quindecim modis per Decianum in tractatu criminali tomo primo lib. 3. cap. 37.

Item adde, quod condemnatus non potest huiusmodi praescriptione se tueri, etiam quod post quinquaginta annos post sententiam captus fuerit, Nellus in tractat. bannit. in 2. part. 2. cap. quaest. 64. quem refert, & sequitur Foller. in pract. crimin. in verb. captis foriudicatis, numero 7. & ultimo loco Chartar. in tractat. de execut. sentent. contum. cap. fin. nu. 3. 13. cum seq. & etiam nefandum crimen sodomiticum vltimo tempore non praescribitur, vt per Gulielm. Bened. in cap. Raynutius in verb. mortuo itaque testatore, num. 138.

Item adde, quod licet crimen falsi spatio viginti annorum

QUEST. LI.

praescribatur, per text. in d. l. querelam, hoc tamen fallit in ecclesia contra quam nunquam praescribitur, secundum Spec. in tit. de sentent. §. quoniam, vbi allegat text. in capitulo verum omnis, 30. quaest. 2. quem refert, & sequitur Roman. singul. 185. & in aliquibus casibus agi potest vsque ad centum annos, Boff. in tit. si ex fals. instrum. num. 6.

Item adde, quod in hac materia praescriptionis d. l. querelam, quod secundum Ursillum ad Afflict. in decis. 164. nu. 6. distinguendum est, quod aut viuus delinquens, & tunc datur accusatio vsque ad annos 20. cum bonorum confiscatione iuxta text. in l. querelam, & tunc procedunt adducta in decis. Boer. 26. hic allegata: aut est mortuus, & tunc quinquennio etiam in crim. laesae maiest. & publicatione bonorum cum accusatione delicti, & tunc procedunt tradita per Boer. in decis. 263. num. 18. quae distinctio an sit vera, cogitandum relinquo, sufficit mihi eam retulisse.

Item adde, quod ad interumpendam praescriptionem in causa criminali non sufficit libelli portectio, sed requiritur citatio, vt in causa civilis, & est magis communis opinio secundum Gabr. commun. conclus. lib. 2. tit. de citation. conclusione 1. num. 387.

Item adde, quod potest opponi quandoctunque etiam post litem contestatam, Arno. in Com. 155. & Felin. in c. monasterium, col. 7. de re iud. lafred. decis. 318. & si non opponeretur, accusatio, seu inquisitio valerit, & iudicium teneret secundum Bart. in l. 1. §. accusacionem, ff. ad Turp. & in l. absentem, vt col. ff. de pen. & Balb. in 4. part. princ. q. 2.

Item adde, quod potest opponi etiam per quemlibet de populo. Marf. conf. 24 nu. 30.

Item adde, quod si non obstante lapsu temporis procedatur, & vocatus non venit, facta confessio operatur, vt veniat puniendus, non obstante praescriptione, Bart. in col. 100. a Domino Titio, & in l. absentem, ver. 4. ff. de pen. quem refert, & sequitur Boff. in tit. de bann. nullit. nu. 6. Gulielm. de Bened. in c. Raynutius, in verb. mortuo itaque testatore, nu. 169. quia tempus non tollit condemnationem criminalem ipso iure, sed parit exceptionem. Baiard.

Praescribitur.) Fallit in quibus pluribus casibus, vt per Lud. Carrer. in pract. cri. §. homic. 6. post num. 378. Giach.

Et

Et haec quidem conclusio.] Adde, quod licet accusatio, seu inquisitio spatio 20. annorum tollatur, vt quis amplius de crimine inquiri, nec accusari possit, hoc tamen procedit agendo, secus autem excipiendo: quia exceptio non est sunt perpetuae, Cephal. in conf. 338. nu. 65. vol. 3. & conf. 558. nu. 57. 1. volu. 4. & licet aginon possit criminaliter, nisi spatio viginti annorum, poterit tamen agi civiliter, vsque ad triginta annos, secundum Boff. in tit. quomodo procedatur per actionem in delictis, nu. 20. distinguendo, vt ibi per eum. Baiard.

Sed quid in inquisitione.] Adde ad idem per Crauet. in conf. 262. col. final. post num. 6. vbi etiam subiugit, quod omnes exceptiones, quae possunt opponi contra accusatorem, possunt etiam contra iudicem inquirentem opponi. Giach.

Sed certe illa glossa.) Boff. in tit. si ex fals. instrum. num. 6.

Item adde, quod in hac materia praescriptionis d. l. querelam, quod secundum Ursillum ad Afflict. in decis. 164. nu. 6. distinguendum est, quod aut viuus delinquens, & tunc datur accusatio vsque ad annos 20. cum bonorum confiscatione, vt scilicet non possit quis post 20. annos a die commissi criminis de eo accusari. Sed quid in inquisitione, nunquid poterit index ex officio de ipso delicto procedere post huiusmodi tempus 20. annorum. Resp. gloss. in d. l. querelam, gl. 1. loquendo per verbum forte, tenuit, quod non praescribitur officium iudicis inquirentis nisi spatio 30. annorum. Sed certe illa glossa communiter reprobat, vt ait Ias. in l. 1. nu. 8. in fi. ff. de iurisdi. omn. iud. Balbus de praescript. in 4. q. quarta quaestio nis principalis, quaest. 2. n. 3. quem refert Pract. Conradi, fol. 257. num. 36. Boff. in tit. quomodo procedatur per actionem, nu. 17. T. aeg. in pract. crim. c. 16. post nu. 21. Hanc etiam opin. contra illam glossam dicit esse communem Ias. in decis. 486. quem refert Viuius in loco praalle-gato, Boff. in tit. de accus. nu. 32. Et dicit Pract. Iodoc. fol. 25. nu. 35. quod communiter Doctores ita fixo pede tenent. Et ratio est, quia cum inquisitio succedat loco accusacionis, vt saepius dixi, merito sublati iure accusandi, censetur etiam sublatum ius inquirendi. Et in hoc omnes concordant, vt dicit Ang. de Castr. inter consil. criminalia diuersorum conf. 99 nu. 16. lib. 1. Et ita etiam sentire videntur

Doctores allegati in versio. precedenti. Vide etiam in proposito ea, quae dixi supra quaestione prox. vers. possit etiam. Vnum tamen scias, quod licet criminalis actio, vel inquisitio praescribatur, vt dixi, spatio 20. annorum, nihilominus omnes actiones, civiles, quae ex crimine descendunt, durant vsque ad 30. annos. Et haec est communis opinio. vt dicit Igneus in l. in cognitione, post nu. 185. ff. ad Syll. dixi infra lib. 7. §. actio.

Sed hic quaero, quid si aliquis committat aliquod delictum reiterabile, puta adulterium, stuprum, incestum, vel huiusmodi, nunquid hoc tempus erit computandum a die primi delicti commissi, an autem ab ultimo delicto? Respon. quod est computandum a die ultimi delicti, ita dicit gl. in l. si mariti, §. sex mensium, in verbo, Commissi criminis, in fin. ff. de adul. & est magis communis opin. vt attestatur Ang. de Castr. in d. conf. 94. nu. 10.

Potest etiam haec exceptio in aliquibus casibus oriri, non solum ex cursu 20. annorum, sed etiam ex minori spatio temporis, puta in adulterij crimine, cuius accusatio quinquenij spatio praescribitur, secundum iuris communis dispositionem, vt dixi supra, hoc eod. lib. §. adulterium, vers. vnum tamen; vel etiam vbi ex dispositione statutorum praefixum esset breuius tempus ad procedendum in causis criminalibus, prout est in multis ciuitatibus.

Sed quaero, si statutum expresse praefigat terminum iudici ad formandam inquisitionem pro delictis, nunquid talis terminus praefixus iudici ad inquirendum currit a die commissi delicti, an autem a die scientiae? Resp. Ang. ad Ang. de malef. in verbo, inchoata facta, & c. dicit, quod iste passus est valde dubius, cum nedum DD. sint varij, sed etiam illustres Doctores ipsimet varient, quia in vno loco vnum dicunt, & ipsimet in alio dicunt contrarium. Solet tamen in hoc articulo allegari doctrina Bart. in l. eum qui §. popularibus, circa fin. ff. de iureiur. qui tenuit, quod non currat nisi a die scientiae, de qua doctrina dicit Ang. in loco praalle-gato, quod vidit doctissimos aduocatos multum magnificentes, & exclamantes in hac materia. Et hanc opin. dicit esse communem Natta conf. 225 nu. 2. Sed certe contra-ria opinio est magis communis, §. quod currat statim a die commissi delicti, vt attestatur Alex. in d. §. in popularibus num. 11. quem refert Ruin. conf. 27. post num. 6. vers. Secundo istud, lib. 4. Marf. in pract. crim. §. constante, nu. 85. & seq. & conf. 85 nu. 15. Regulariter enim omnis praescriptio currit ignorantem, vt dixi infra lib. 7. praescriptio.

Iul. Clar. Sent. Pract. Crim.